

PRODUKCIA AKVAKULTÚRY V EURÓPSKEJ ÚNII

Produkcia akvakultúry v Európskej únii relatívne stagnuje v porovnaní s rastúcou mierou produkcie morských plodov z farmového chovu na svetovej úrovni. Počas uplynulých 20 rokov sa Komisia snažila zvýšiť potenciál produkcie EÚ vydávaním rôznych strategických a usmerňujúcich dokumentov a v roku 2016 bola zriadená Poradná rada pre akvakultúru. Tento orgán je zložený zo zástupcov priemyslu a iných príslušných organizácií zainteresovaných strán a poskytuje poradenstvo európskym inštitúciám a členským štátom.

KONTEXT

Zatiaľ čo v celosvetovom meradle došlo v rokoch 1990 až 2017 k štvornásobnému zvýšeniu produkcie akvakultúry, celková produkcia morských plodov z farmového chovu vo všetkých členských štátoch EÚ zostala dlhodobo stabilná na úrovni približne 1,2 milióna ton. Údaje o produkcii v EÚ sa však nedávno zvýšili približne o 24 % a hodnota produkcie európskej akvakultúry v roku 2017 dosiahla 5,6 miliardy EUR, z čoho 76 % pochádzalo z rybných produktov a 24 % z kôrovcov a mäkkýšov. Výrobcovia v oblasti akvakultúry v EÚ sa zameriavajú najmä na štyri druhy – mušle (35 % celkového objemu), losos (15 %), pstruh (14 %) a ustrice (7 %). K ďalším významným druhom chovaným v EÚ patria pagel bledý, kapor, morský okúň a venušky.

Z členských štátov EÚ boli v roku 2017 hlavnými výrobcami v oblasti akvakultúry Španielsko (21 %), Francúzsko (15 %), Spojené kráľovstvo (14 %), Taliansko (14 %) a Grécko (10 %), ktorých podiel spolu predstavoval 74 % celkovej produkcie akvakultúry. Z hľadiska hodnoty produkcie však bolo najväčším producentom Spojené kráľovstvo (21 %), po ktorom nasledovalo Francúzsko (16 %), Španielsko (13 %), Grécko (12 %) a Taliansko (11 %). V Španielsku, Francúzsku a Taliansku dominujú lastúrniky (slávky, ustrice a venušky). V Spojenom kráľovstve bola produkcia zameraná na lososa, pričom v Grécku mali prevahu morské okúne a pagele bledé.

STRATÉGIA PRE UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ EURÓPSKEJ AKVAKULTÚRY

Ako prvý pokus prekonať stagnáciu produkcie akvakultúry v EÚ Komisia vydala v roku 2002 oznámenie s názvom Stratégia pre udržateľný rozvoj európskej akvakultúry ([COM\(2002\)0511](#)). Cieľom tejto stratégie bolo:

- vytvoriť dlhodobé a bezpečné pracovné miesta najmä v oblastiach závislých od rybolovu a zvýšiť zamestnanosť v oblasti akvakultúry vytvorením 8 000 –

10 000 pracovných miest zodpovedajúcich ekvivalentu plného pracovného času v priebehu rokov 2003 – 2008,

- zabezpečiť dostupnosť zdravých, bezpečných a kvalitných výrobkov pre spotrebiteľov a presadzovať vysoké štandardy v oblasti zdravia a životných podmienok zvierat,
- zabezpečiť priemysel šetrný k životnému prostrediu.

Ciele stratégie však neboli splnené, najmä čo sa týka zvýšenia výroby a zamestnanosti: nepodarilo sa dosiahnuť 4 % ročný rast ani vytvoriť 8 000 – 10 000 nových pracovných miest.

Hlavným problémom odvetvia akvakultúry je nedostatočný rast produkcie na rozdiel od vysokej miery rastu zaznamenatej v celosvetovom meradle. Výrazný pokrok sa však zaznamenal v oblastiach týkajúcich sa zabezpečenia dostupnosti kvalitných výrobkov pre spotrebiteľov a udržateľnosti životného prostredia.

Európska akvakultúra čelí od roku 2002 okrem tradičných prekážok a obmedzení aj väčšej konkurencii produkcie z tretích krajín a po roku 2007 ju zasiahli krízy riadenia a dôsledky hospodárskej krízy.

VYTVORIŤ UDRŽATEĽNÚ BUDÚCNOSŤ PRE AKVAKULTÚRU – NOVÝ PODNET PRE STRATÉGIU UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA EURÓPSKEJ AKVAKULTÚRY

O sedem rokov neskôr Komisia zverejnila 8. apríla 2009 druhé oznámenie o akvakultúre ([COM\(2009\)0162](#)) s cieľom identifikovať a riešiť príčiny stagnácie produkcie akvakultúry v EÚ. Nové oznámenie malo názov Vytvoriť udržateľnú budúcnosť pre akvakultúru: Nový podnet pre stratégiu udržateľného rozvoja európskej akvakultúry. Malo zabezpečiť, aby EÚ zostala kľúčovým hráčom v tomto strategickom odvetví a zvýšila produkciu a zamestnanosť realizáciou týchto činností:

A. podpora konkurencieschopnosti produkcie akvakultúry v EÚ prostredníctvom týchto opatrení:

- výskum a technologický vývoj,
- podpora priestorového plánovania v oblasti akvakultúry s cieľom vyriešiť otázku hospodárskej súťaže týkajúcej sa priestoru,
- umožniť podnikom pôsobiacim v oblasti akvakultúry uspokojiť požiadavky trhu,
- podpora rozvoja akvakultúry vzhľadom na jej medzinárodný rozmer.

B. stanovenie podmienok pre udržateľný rast akvakultúry prostredníctvom týchto opatrení:

- zabezpečenie zlučiteľnosti medzi akvakultúrou a životným prostredím,
- budovanie vysokoúčinného priemyselného odvetvia chovu vodných živočíchov,
- zabezpečenie ochrany zdravia spotrebiteľov a uznanie prínosu potravín z vodných živočíchov na zdravie.

- C.** zlepšenie imidžu a riadenia odvetvia prostredníctvom týchto opatrení:
- lepšie vykonávanie právnych predpisov EÚ,
 - zníženie administratívnej záťaže,
 - zabezpečenie primeranej účasti zúčastnených strán a poskytovanie náležitých informácií verejnosti,
 - zabezpečenie primeraného monitorovania odvetvia akvakultúry.

STRATEGICKÉ USMERNENIA PRE UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ ODVETVIA AKVAKULTÚRY EÚ

Strategické usmernenia ([COM\(2013\)0229](#)), ktoré Komisia uverejnila 29. apríla 2013, mali napokon pomôcť členským štátom pri určovaní vlastných národných cieľov s ohľadom na ich príslušnú východiskovú situáciu, vnútroštátne okolnosti a inštitucionálne mechanizmy. Tieto usmernenia sa zaoberali štyrmi prioritnými oblasťami:

- zjednodušenie administratívnych postupov a skrátenie času potrebného na udelenie licencie akvakultúrnym farmám,
- koordinované priestorové plánovanie na prekonanie dôsledkov nedostatku priestoru,
- posilnenie konkurencieschopnosti akvakultúry EÚ,
- presadzovanie rovnakých podmienok.

VIACROČNÉ VNÚTROŠTÁTNE STRATEGICKÉ PLÁNY

Podľa článku 34 základného nariadenia o SRP (nariadenie (EÚ) č. 1380/2013^[1]) mali členské štáty predložiť [viacročné vnútroštátne strategické plány](#) rozvoja akvakultúrnych činností na svojom území na obdobie 2014 – 2020. Komisia podporovala výmenu informácií a najlepších postupov medzi členskými štátmi prostredníctvom rôznych seminárov a stretnutí. Následne uľahčila koordináciu vnútroštátnych opatrení obsiahnutých vo viacročných vnútroštátnych strategických plánoch. Členské štáty uskutočnili na konci roka 2017 hodnotenie vykonávania svojich viacročných vnútroštátnych strategických plánov v polovici trvania. Záverečné hodnotiace správy by národné vlády mali predložiť začiatkom roka 2021.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Parlament prijal viaceré uznesenia s cieľom posilniť odvetvie akvakultúry v EÚ:

- uznesenie zo 16. januára 2003 o akvakultúre v Európskej únii: súčasnosť a budúcnosť^[2],

[1]Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 22.

[2]Ú. v. EÚ C 38 E, 12.2.2004, s. 318.

- legislatívne uznesenie z 27. apríla 2006 o návrhu smernice Rady o veterinárnych požiadavkách pre živočíchy akvakultúry a produkty z nich a o prevencii a kontrole niektorých chorôb vodných živočíchov^[3],
- legislatívne uznesenie zo 14. novembra 2006 o návrhu nariadenia Rady o využívaní cudzích a oblastne sa nevyskytujúcich druhov v akvakultúre^[4],
- legislatívne uznesenie zo 14. novembra 2006 o návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 104/2000 o spoločnej organizácii trhov s výrobkami rybolovu a akvakultúry^[5],
- uznesenie zo 4. decembra 2008 o vypracovaní európskeho plánu regulácie populácie kormoránov s cieľom zníženia škôd, ktoré kormorány spôsobujú populáciám rýb, rybnému hospodárstvu a akvakultúre^[6],
- uznesenie zo 17. júna 2010 o novom podnete pre stratégiu udržateľného rozvoja európskej akvakultúry^[7],
- uznesenie z 8. júla 2010 o režime dovozu produktov rybolovu a akvakultúry do EÚ z hľadiska reformy spoločnej politiky rybného hospodárstva^[8],
- legislatívne uznesenie z 23. novembra 2010 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 708/2007 o využívaní cudzích a lokálne sa nevyskytujúcich druhov v akvakultúre^[9],
- legislatívne uznesenie z 12. septembra 2012 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o spoločnej organizácii trhov s produktmi rybolovu a akvakultúry^[10],
- legislatívne uznesenie z 10. decembra 2013 o pozícii Rady v prvom čítaní na účely prijatia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o spoločnej organizácii trhov s produktmi rybolovu a akvakultúry, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 104/2000^[11],
- uznesenie z 8. septembra 2015 o využití potenciálu výskumu a inovácie v modrej ekonomike na rast a tvorbu pracovných miest^[12],
- uznesenie z 12. mája 2016 o výsledovateľnosti produktov rybolovu a akvakultúry v oblasti stravovacích služieb a maloobchodu^[13],
- uznesenie z 12. júna 2018 o vytváraní udržateľného a konkurencieschopného európskeho odvetvia akvakultúry: súčasný stav a budúce výzvy^[14].

[3][Ú. v. EÚ C 296 E, 6.12.2006, s. 106.](#)

[4][Ú. v. EÚ C 314 E, 21.12.2006, s. 73.](#)

[5][Ú. v. EÚ C 314 E, 21.12.2006, s. 76.](#)

[6][Ú. v. EÚ C 21 E, 28.1.2010, s. 11.](#)

[7][Ú. v. EÚ C 236 E, 12.8.2011, s. 132.](#)

[8][Ú. v. EÚ C 351 E, 2.12.2011, s. 119.](#)

[9][Ú. v. EÚ C 99 E, 3.4.2012, s. 177.](#)

[10][Ú. v. EÚ C 353 E, 3.12.2013, s. 212.](#)

[11][Ú. v. EÚ C 468, 15.12.2016, s. 237.](#)

[12][Ú. v. EÚ C 316, 22.9.2017, s. 64.](#)

[13][Ú. v. EÚ C 76, 28.2.2018, s. 40.](#)

[14][Ú. v. EÚ C 28, 27.1.2020, s. 26.](#)

